

Cuvântul Ardealului

Apare afară de Luni și zilele după sărbătoare zilnic. — Redacția și Administrația Strada Românului No. 6. Telefon No. 156

Organ al Partidului Poporului

Abonamentul pe an 800 L., pe jumătate de an 400 L., pe un sfert 200 L., pe lună 70 L., iar pt. Primăria și Autorități 1000 L. pe an.

Orientare

— După fuziunea Partidului Național al dlui Goldiș cu Partidul Poporului —

■ In curând se împlinește un an de zile, de când sub titlul de mai sus dl Vasile Goldiș, președintele Partidului Național Român, prin coloanele acestui organ de publicitate a trimis populației românești din orașul și județul Aradului ca și întregului Ardeal și Banat, solia că „gazeta aceasta va aduce lumină nouă în mijlocul satelor noastre, unde trăiesc trudiți și munciți țărani români, pentru a căror dreptate am muncit patruzeci de ani din viața mea.”

Dl V. Goldiș, din tinerețe s'a înrolat în rândurile celor mai devotați soldați ai istoricului Partid Național al Ardealului și Banatului nostru, luptând cu tenacitate și înfruntând un uragan de primejdii pentru mult visatul nostru ideal: *unitatea politică a neamului în Statul național român.*

De aceea, distinsul nostru fruntaș poate spune cu mândrie și în mod hotărât în fața Istoriei noastre naționale:

„Am fost propunătorul Unirii noastre cu Patria mamă în Adunarea Națională de la Alba-Iulia și eu am depus în mâinile Majestății Sale Regelui nostru actul Unirii în luna Decembrie din anul 1918”.

Dela această dată, adică înainte de 7 ani de zile, prevăzând imposibilitatea pentru Partidul Național Român de a lua acesta singur puterea peste întreaga țară, — el neavând nici o pregătire politică de conducere, — luminatul politician dl Goldiș a depus multă muncă pentru ca să îndrepte Partidul Național Român înspre situațiunea de a deveni și el factor hotărâtor în cărmuirea țării noastre.

Toată înțelepciunea politică și toată energia hotărâtului luptător s'a izbit de dl Iuliu Maniu, care cu o cerbie invincibilă râvnea să ajungă dânsul șeful guvernului țării. Aceasta neizbutind, dl Maniu a ținut Partidul Național Român într-o opoziție stearpă și păgubitoare intereselor noastre naționale.

Ultimul asalt al dlui Maniu — înainte cu un an — de a primi el frânele guvernului, a eșuat și de astădată.

În urmare, primejdia care ne-a păscut timp de 7 ani, deschidea Ardealului o nouă perspectivă dureroasă, de divizare, de rupere și de înregimentare în alte partide politice.

Ingrozit de consecințele acestei primejdii, pe care cu tot dreptul o putem numi primejdie națională, — dl Vasile Goldiș, acest luptător disciplinat, minte echilibrată și patriot distins, în senzul cel mai adevărat al cuvântului, a luat o hotărâre de importanță istorică.

„Am luat atunci hotărârea să împiedic acest nou dezastru — spune dl V. Goldiș în articolul mai sus menționat — și am primit oferta dlui general Averescu de a colabora cu dânsul la guvern împreună cu amicii mei reprezentând Partidul Național Român”.

Și, dl Goldiș a luat hotărârea aceasta, mare și istorică, pătruns fiind de adevărul netăgăduit, că o bună organizare a țării numai printr-o unire a puterilor de muncă se poate face și că, unirea acestor două partide politice — Partidul Național Român și Partidul Poporului — a creat o legătură mai strânsă între Ardeal și Vechiul-Regiu, fără de care nu ne putem închipui România-Mare.

În urmare, acest organ care, până aici a fost un propovăduitor entuziast și hotărât al ideilor politice a Partidului Național Român de sub conducerea dlui V. Goldiș, hotărât să urmeze și de aci înainte în mod necondiționat pe energicul, înțeleptul și marele său conducător, așează între relicviile cele mai sfinte ale Neamului Românesc drapelul ciuruit în crâncenele lupte de desrobire și, după cum arătăm aceasta la subtitlul ziarului, cu întreg devotamentul și cu tot entuziasmul nostru intrăm în rândurile marelui armate, de sub înțeleapta conducere a roului național, dl general Averescu.

Cu Dumnezeu înainte!

REDAȚIA.

Cetiți și răspândiți
Cuvântul Ardealului

Ați mântuit curățenia Casei Domnului... v'ați mântuit!

Populația ortodoxă a județului Arad ca nici când, dela unire încoace, în ziua de ieri (27 III 1927) a dat dovada cea mai strajnică, despre ferma sa conștiință național-religioasă și că, — îndată ce este vorba de apărarea prestigiului Bisericii-Mame, — din cetățeanul politic, se transformă în umilul fiu credincios a bisericii strămoșești, apărând-o de intențiile murdare, prin cari, unii rățaciți o vreu s'o transforme în club politic.

Am strigat la timp către credincioșii sfintei biserici. În numele sfântului locaș a lui Dumnezeu am făcut-o aceasta — și maicuseamă ne era leamă ca, nucumva ispitele salanei să biruească pe credincioșii bisericii strămoșești slăbindu-i până într'alât, încât să nu mai poată face deosebirea de interesele partidelor politice și cele ale bisericii.

În articolele pe cari le-am scris spre a arăta credincioșilor ortodocși scopurile infernale a unor vânători de situații, cari îndemneau (vezi în numărul de Duminecă scrisoarea semnată de dr. Demian și I. Georgescu) pe subconducătorii substituiți ai lor „de a sfătui și îndemna” poporul pașnic, ca să voteze pe listele lor de partid, desconsiderând ori ee nuzință ai adevăraților conducători spirituali ai poporului nostru și îndemnându-i să spurce sfântul loc de închinare, am intenționat a preveni dezastrul și cu bucurie constatăm că populația județului este tare în conștiință, arătându-le intrigașilor că, aici la noi nu merge cu politica în biserică.

O lecție bună am primit îndeosebi conducătorii Partidului Liberal de aici, în frunte cu dnii: dr. Aurel Demian și I. Georgescu, cari, cu toate nuzințele depuse, au căzut cu succes, pe toată linia, învinși de hramurile bisericilor noastre.

Deși au lucrat cu mijloace, cari vatămă sancțiunea religiei și bisericii noastre, ca de exemplu vânzarea carului cu lemne, pe suma de lei 5 apoiu rachiu, vin, bani etc...

Lista publicată de noi în trei rânduri, a eșit învingătoare, căci așa era cu drept și că, nu se putea rupe un front unit al credincioșilor adevărați ortodocși, cari au știut să se ridice asupra intereselor de partid, când i-a chemat sfânta biserică.

Fost-au pe aceea listă, liberali, țărâniști, cuziști, etc... cei mai necesitați dar, intrigele domnilor dr. Demian și Georgescu.

Au făcut un bine, voind să ne facă rău, căci populația județului, care și așa-i până'n gât de ei, i-a cunoscut acum și mai bine, s'a convins că, aceștia, spre a-și ajunge scopul lor particuțiar sacrifică biserica și sufletul credincioșilor.

Rezultatul, precum am mai amintit, este de model, din care aici mai jos amintim câteva, spre a afla și credincioșii din alte ținuturi că, conștiința credincioșilor din acest județ, poate servi ca pildă prețioasă și mai ales acolo, unde cățiva liberali intri-

gași și din alte partide vor mai încerca să repete asemenea fapte nedemne față de „Leagănul Națiunii” sfânta biserică ortodoxă.

Așa de exemplu la Pecica au fost aleși: dr. Iulius Borneas și dl prefect de județ Vasile Boneu, — față de liberalii dr. Aurel Demian, Călniceanu, I. Vișan etc. cari au întrunit voturi ridicole și îndeosebi dr. Demian, care s'a trezit cu un total de 92 voturi față de 400 și atâtea voturi obținute de dl Vasile Boneu, prefectul județului.

În Arad, a fost ales dl dr. Cornel Iancu fiscul consistoriului și dl Iosif Moldovan inspectorul școlar, față de secretarul general de partid dl Ion Georgescu și Rozvány Pali.

În Curtiei, față de dl dr. Sever Ispravnic, a învins tot cei doriți și anunțați de noi pe lista publicată și anume, dnii dr. Victor Hoțăran și dr. Adam Iancu.

În Chișineu, au rămas bieții liberali într'adevăr de răs, unde lista dlui Lazar Sandor și Boar Dumitru, față de dnii dr. Iustin Marșeu și dr. Emil Micloși, au primit abia două trei voturi.

În Șiria, au eșit aleși domni dr. Axente Secula și dr. Emil Monția, față de dl Dimitrie Olaru și încă unul liberal intrigas, a cărui nume a rămas și va rămânea anonim, căci nu a' u primit nici un vot.

În Radna, ca de obicei, dl secretar general I. Georgescu, iarși a căzut cu succes, se și cădea unuia, care șade pe două scaune dintr'odată! În aceeași circumscripție a mai reușit să cadă și șeful de sector... (de vânțoare după situații, plaț de exploatare) de pe valea Radnei, al partidului liberal, directorul școlar dl Pleș Bărzava, care, de frică, să nu cadă în disgrafia făticului secretar general, prin bătăușii plățiți, chiar în reședința sa a provocat scandal la alegere zădărnind alegerea din Bărzava.

În Ineu, la fel ca și în celelalte circumscripții, credincioșii adevărați au ținut piept, contra machinațiilor și tendințelor nedemne a politicianilor liberali și au ales pe dl Gheorghe Adam directorul băncii „Victoria” și dl dr. Hențiu avocat.

În Cermeiu, aleși față de liberalul novice dr. Gheorghe Sărbu, care acum pentru prima oară a eșit pe teren căzând cu succes împreună cu dl Ursu, primind mare majoritate de voturi dnii: dr. Micloși și Ioan Chera, cari au fost propuși de credincioșii ortodocși.

În Buteni, dl Vasile Goldiș, ministrul cultelor și artelor și dl Aurel Grozda, au învins în așa fel că, contracandidații, au rămas anonimi și vor și rămânea pe veci, dându li-se o pildă bună de data aceasta, ca în viitor să-și vază de treabă și să na se puată în slujba învrăjbitorilor și în contra sf. biserici.

În Șebiş și Hălmaș, nu se cunoaște încă rezultatul însă e cert că domni amintiți de noi pe lista propusă de drept credincioșii ortodocși, o să-i învingă și aici pe răzvrățitorii liberali.

Și la Gurahonț e sigură reușita domnilor Dr. Pavel Babuța și Alexandru Vaida.

Ne doare că, a trebuit să înregistram aceste lucruri și îndeosebi și scandalul dela Bârzava, fapte cari, arată cum cei necredincioși și nesupuși învățăturilor frumoase ale lui Cristos, pentru a ajunge scopurile lor, chiar prin sacrificiul bisericii, luptă cu arme

nepermise și exploatează buna credință poporului dela țară, îndeosebi.

Sperăm că nu se vor mai repeta asemenea fapte urâte și că conducătorii liberalilor, vor culege învățăturile din aceste fapte din cari pot să vadă că populația județului nostru este conștiințioasă și când e vorba de sfânta biserică nu se lasă amăgită.

SEXTUS.

Aradul pitoresc

Anul acesta n'a trebuit să așteptăm mult plăcerea ce-ți dă sosirea primăverii. A sosit înainte de timpul ce i l'a fixat calendarul. Până ești încă tânăr nu prea observi, nu bagi în seamă schimbarea anotimpurilor, avându-și pentru tinereță fiecare anotimp farmecile lui.

Dela anumită vârstă însă te bucuri la vederea ghiocelor și a vioarelor, primii vestitori ai primăverii, pe cari ți le oferă cu o stăruință până la plictiseală, figuranții pe trotuarele pline de soare ale orașului nostru.

Iți mai aduce aminte că e primăvară și năduful dar mai ales norii de colb ce se înalță din străzile principale și cu toată plăcerea ce-ți oferă „corso“-ul elegant împeștriat de costumele ultimei creații de modă feminină, te doarești la aer. Și unde-l găsești în Arad? decât pe malul pitoresc al Mureșului, ce încolăcește în formă de șarpe opidul nostru.

Malul Mureșului, atâta are Aradul vara. Cele două parcuri abia sunt încăpătoare pentru copilașii ce-și clădesc întâile iluzii pe cetățile din nisipul parcului și plimbatul celor mari i-ar stingheri numai în parcul și ciripitul lor sglobiu.

Avem cei mari malul Mureșului, puteai să te răcorești după nădușeala din casă și birou pe digul Mureșului dintre Aradul Nou și Micalaca. Puteai să-ți odihnești ochii în verdeața caldă a plantațiilor din împrejurul cetății. Industrializarea se vede că nu mai

vrea să țină seamă de aceste. Au început clădirile masive și înalte până în alvia râului.

În imediata apropiere a Palatului Cultural își termină impozanta clădire o societate sportivă stricând perspectiva simetrică a clădirii Palatului Cultural; urmează cinematograful de vară și auzim că se va ridica mai sus și baia „Neptun“, închizându-ți orice priveliște.

Dela tribunal în sus întreg malul până la Micalaca îl cuprinde industria lemnelui și cărămizilor.

Între podul ce duce în cetate și podul dela Aradul Nou, s'a îngrădit Soc. sportivă „Hellas“, care dispune și de o crescătorie de găște; iar restul se arăndează decât o rașă blândelor oițe ce sunt pedepsite să trăiască în civilizația orașului.

Dar în cele din urmă oile nu ar strica pitorescului mal al Mureșului, — nu știu cine im spunea că în parcurile colosale ale Londrei pasc oile — ai însă nevoie ca după căldura nădușitoare a trotuarului să ți poți și tu răcorii piciorul pe iarba moale și catifelată ce-ți oferă atât de sgărcit orașul.

În curând nici malul Mureșului, cel mai pitoresc loc al Aradului nu-l vom mai avea, va fi acoperit cu clădiri până în alvie, lipsind pe cetățenii orașului nostru de o gură de aer curat și de o distracție atât de necesară ce singură nu costă bani.

Ion Todea.

Numele „Ligei Culturale“ folosit ca sperietoare pentru meseriașii minoritari

— Proceduri incalificabile ale presei minoritare, și propagandă fără frâu, cu ocazia alegerilor dela Corporația meseriașilor din Arad —

Cuvintele noastre răspicate, spuse în chestia alegerilor dela corporația meseriașilor din Arad au avut efectul dorit. Dl Reinhart și-a retras candidatura, iar lista propusă de Asociația comercianților și industriașilor români din Arad și jur, — a ieșit biruitoare, — la alegerile de ieri. Suntem bucurosi de a fi contribuit și noi la această reușită. Asigurăm Asociația și pe viitor, de întreg concursul nostru, atât în chestiuni de afirmare a românismului, cât și în cele ale membrilor ei.

Am constatat însă, sub durala propagandei electorale, că presa minoritară a recurs la anumite proceduri, cari ies din cadrele trucerilor oricărei campanii electorale, ba ce e mai mult, ele vin în conflict cu bunul simț.

Nu putem trece la ordinea zilei peste ele, pentru că prin comiterea lor, ceice se folosesc de ele ne fac impresia, că nu înțeleg toleranța românească.

Un ziar minoritar din localitate, înregistrând demersul delegației românești pe lângă dl Reinhart, — ca să-și revoace candidatura, — a afirmat că acea delegație ar fi cerut acel lucru și'n numele autorităților române, ceea ce nu era adevărat.

În numărul proxim, același ziar a trebuit să rectifice, însă aceea minciună circulând 48 de ore, a avut drept scop calculat, de a îndărji meseriașii contra candidatului Românilor. Faptul că minciuna i-a fost aruncată întoarsă, pe gât aceluși ziar, nu ne mulțumește.

Sesizăm autoritățile să descopere autorul acelei informații făcându-l, —

cu cele mai eficace mijloace să înțeleagă, că nu se poate abuza de numele lor, pentru a îndărji cetățenii minoritari contra celor români. Mentalitatea, din care a putut răsări o asemenea idee, este susceptibilă de un grabnic și radical corectiv.

De altă parte, un alt ziar minoritar (Temesvári Hirlap), publică o corespondență din Arad, care conține alt „truc“, pentru a speria pe aderenții minoritari ai candidatului sprijinit de meseriașii români. Acea corespondență, având subtitlul: „Liga culturală română voiește să ia în posesiune corporația meseriașilor din Arad“, explicând apoi, — într'un mod lipsit de cohesiune și logică, — cum are de gând Liga culturală, să pună mâna pe corporație.

Din relatările neghioabe ale aceluși corespondent, nu se poate ști despre care Ligă este vorba; credem însă, că se înțelege „Asociația comercianților și industriașilor români din Arad și jur“. Nu putem presupune, că autorul acelei corespondențe să fie atât de ignorant, încât să nu poată face distincție în Asociația comercianților români cu sediul în Arad, și între Liga culturală română, care are sediul în București, — durree — fără să aibă vre-o secție în Arad, — și care urmărește cu totul alte scopuri, decât să sprijinească în alegeri de președinte, la Corporația meseriașilor, — pe rivalul neastâmpăratului domn Reinhart.

Liga culturală este o instituție culturală, cu renume european, care a lucrat pentru unificarea culturală a neamului nostru, câștigându-și nelăgăduile și neperitoare merite, ca și

precursoră a unificării politice, și a întregirii țării. Și tocmai de aceea va fi făcut acel corespondent confundarea voită între Asociația negustorească și între Liga culturală urâtă de unguri, pentru a speria pe alegătorii aderenți ai dlui Steigerwald, sprijinit de români.

Că a fost huliță Liga de presa maghiară, în era ungară o înțelegem, pentru că după cum spuneam mai sus, — ea a făcut pentru deșteptarea românilor subjugăți. — Azi însă, presa maghiară din România, nu poate să se atingă de numele ei. România Mare, — pentru care a lucrat Liga culturală, — e o realitate. A permite azi ca numele Ligei, care e sfânt pen-

tru tot românul, să fie luat în deșert, ar fi dovada celei mai crase inconștințe. De aceea, dând expresie revoltelor noastre sufletești, în fața acestei temerare blasfemii, cerem cu stăruință, să se caute și descopere autorul acelei corespondențe, ca să-i vedem obrazul.

Ii trebuie aceluși om o lecție de bun simț, — și alta despre îndatoririle de cetățean a acelei țări, care a costat atât sânge și vieți românești!

Cum autorul pare a fi arădan, — căci după indiciile, ce le avem, cele două știri au ieșit din aceeași officină, — descoperirea lui nu va fi greu de făcut.

Suntem în așteptarea ei.

MISCAREA CULTURALA

Conferința dlui prof. Meruțiu dela Palatul Cultural

Duminecă în 27 Martie cor. în ciclul de conferințe aranjate de Asociațiunea „Astra“, a vorbit dl prof. universitar V. Meruțiu, membru al „Extensiunii universitare, despre orizontul geografic cu privire mai ales la regiunile polare.“

Dl conferențiar începe cu timpurile omerice, când orizontul cunoscut era foarte redus și se crede că pământul are forma de disc.

Alexandru cel Mare a lărgit acest orizont, cunoscându-se pe vremea lui una a treisprăzecea parte din pământ.

În secolul II-lea pe vremea lui Ptolemeu era cunoscut una a cincea parte din pământ. În secolul al XIII-lea cu Marco Polo, când s'a ivit mai întâiu ideea că pământul nu are forma de disc ci forma de glob.

Bazat pe ideea că pământul are forma de glob, a plecat Cristofor Columb spre apus, spre a ajunge în India și el a crezut până la moarte, că deși n'a ajuns în India, pământul Americii de care a dat sunt insulele de unde nu sunt departe Indiile.

Au început apoi explorările de către belgieni, germani și englezi, lăsând rasa latină în urmă și astăzi cea mai mare putere colonială este Anglia.

Explorările au continuat până ce în 1909 s'a descoperit Polul nordic, iar în 1911 se descopere Polul sudic.

Urmează o serie de proiecțiuni ce înfățișează regiunile polare de nord.

Expediția lui Franklin, din care nu s'a mai întors nimeni. Amiralul Perry deși vaporul i-a fost prins de ghețuri, pornește mai departe cu ajutorul câinilor, fără de cari nu s'ar fi putut face descoperirea polurilor, urmează apoi mai multe vederi luate de către exploratorul Nansen.

Descoperirea Polului sudic s'a făcut cu mult mai greu, deoarece o distanță de 4 mii km. desparte Polul sudic de regiunile locuite.

La expediția lui Gerlache din 1898 a luat parte și un român, dl Racovița, actualul președinte al Academiei Române, n'au ajuns însă numai la 65 grade lat. geografică, având de scop nu atât explorarea cât studierea regiunilor polare.

Schakleton a ajuns la 88 grade lat. geografică, căruia i-a urmat Scott și mai pe urmă Amundsen.

„Festivalul artistic al orașului Arad.“

Ieri, 28 Martie a. c. s'a ținut în sala mică a Primăriei o nouă ședință a comitetului aranjator al marelui festival artistic, ce se va ține în seara de 9 Aprilie a. c.

Au participat la aceasta ședință toate reprezentantele vieții culturale din orașul nostru. S'a fixat definitiv programul detaliat. Comitetul a reușit într'adevăr să adune într'un mănunchiu tot ce a produs mai minunat orașul Arad în materie de artă.

În sfârșit vom avea odată bucuria de a vedea ceva mareț în orașul acesta, gustând din plin bucuria artei care se ridică din învălmășagul noroaielor intereselor egoiste din lupta de toate zilele.

Urăm comitetului aranjator un succes vrednic de străduințele uriașe cari se depun în interesul acestei serbări.

Marele succes a concertului dat de Sindicatul Muzicanților din Banat și Ardeal

— Dramul spre glorie a unui dirigent român.

Sindicaliștii muzicanți din Banat și Ardeal, ne-au dat prilejul să savurăm câteva momente o interpretare de o perfecție sublimă a muzicii lui Beethoven, a cărui centenar s'a serbat ieri, în Palatul Cultural la inițiativa acestora.

Pianissimo urile din Frauer-marsch și simfonia a III, au fost redată cu o nuanțare și exactitate impresionantă: fortissimo-urile, sincopete din symphonia VII-a deasemenea.

Intrările streicherilor și a baserilor, a fost uimitoare și-a încântat publicul — toți, cu un cuvânt — cu o adevărată fascinare ascultau de bacheta magică a admirabilului dirigent de orchestră Radu Urlișteanu, a cărui gestur pline de sentiment și iscusită pricepere, aduce mult, cu marele dirigent Nikits.

Sub impresia acestui talent ireproșabil, de dirigent desăvârșit, publicul a răsplătit concertul muzicanților, cu aplauze frenetice binemeritate și — credem că, redăm numai dorința publicului când, rugăm pe dl Urlișteanu, să ne cercezeze ma des, dându-ne prilejul, cât mai curând, să gustăm momente de aceste minunate.

În ce privește scopul pentru care luptă acești artiști anonimi e incontestabil frumos și arta muzicii în România va lua astfel un avânt însemnat spre desvoltare căci, prin înfăptuirea înjghiebari Sindicatului muzicanților din Ardeal și Banat se va rezulta: 1) Unirea pentru aprinderea intereselor muzicanților de profesiune, 2) Impedecarea diletanismului de a mai abuza de gustul publicului, și prin aranjări de concerte în dauna și diminuarea artei muzicii și 3) că, astfel, publicul va avea ocazia, să guste în mai multe rânduri, adevărate momente de plăcere, produse prin puterea magică a muzicii redată prin artiști coordonați și desăvârșiți.

Cât privește persoana dlui Urlișteanu, care, de altcum ne este și coleg, fiind colaborator al ziarului „Cuvântul“ din București, îi prezicem un viitor strălucit, însă și binemeritat, pe calea ce și-a ales pentru care este predestinat.

Talentul său adevărat cu ocazia concertului de ieri, este o garanță a presupunerilor noastre, — când am zis că, dirigintele de orchestră dl Urlișteanu și-a început drumul înspre gloria carierei sale și suntem mândri că acest drum îi pleacă, chiar din Arad și îndeosebi suntem mândri că, în curând o să auzim de renumele încă a unui român, desăvârșit în arta — muzicii.

Programul executat a fost:

1. „Syphonia No. III“ Op. 55. Marșul funebru, Trauermarsch.

2. „Symphonie No. VII“ A dur op. 92 a) Poco sostenuto-Vicace, b) Allegretto: Formă de lied în trei părți — Dreifellige Liedform, c) Presto: Formă de Scherzo cu două Trio-uri — Scherzoform mit zweimaligem Trio, d) Allegro con brio: Formă de sonată — Sonatenform.

3. »Symfonie No. V c moll, op. 67, a) Allegro con brio: b) Andante con molto: Formă de lied liber variat — Frei varierte Liedform, c) Allegro:

Formă de Scherzo — (Scherzform d) Allegro: Formă de sonată — Sonataform.

Sextus.

Situația internă

— Dela Consiliul de miniștri: armonizarea salariilor și sporurilor pentru funcționarii și pensionarii. — Recepția dela min. de externe. — Persecuția contra evreilor. — Conferințe liberale despre minoritari —

In consiliul de miniștri ce a avut loc Sâmbătă, sub președinția dlui general Averescu, după ce s'a hotărât depunerea proiectului de lege al chiriilor la Senat, s'a continuat discuția proiectului armonizării salariilor funcționarilor publici. Proiectul acesta a fost definitiv ratificat și va fi depus zilele acestea în Parlament.

Sporurile se vor plăti cu începerea dela 1 Aprilie și nu dela 1 Ianuarie cum fusese vorba.

Consiliul a decis ca funcționarii Statului să muncească șapte ore pe zi, conform statutului.

Sâmbătă seara, a avut loc în Palatul ministerului externelor un dîneu, oferit de acest departament, în onoarea dlui Wielowiejsky, ministrul Poloniei, cu prilejul plecării dsale dela noi. După terminarea dîneului, invitații au trecut în sala de jos, unde a avut loc o recepție.

După călătoria făcută în Basarabia și Bucovina, dl și dna col. Ament, din America, în trecerea prin București, a comunicat presei următoarele:

— Sunt absolut convins, că dările de seamă, publicate în zierele americane, privitoare la pretinsele atrocități împotriva evreilor din România, sunt neîndatate, nedrepte și neconformate cu realitatea.

Sunt deasemenea convins, că evreii trăiesc sub un regim cu mult mai bun, sub actualul regim, decât odinioară în timpul regimului rusesc. Evreii mi-au

declarat, că sunt mulțumiți și că cele publicate în zierele americane sunt false.

Despre situația generală dl colonel Ament ne-a spus următoarele:

— »Găsesc că dela 1919, România a progresat în multe direcții. E mai multă așezare, mai multă mișcare și o stabilitate generală, care dovedește un progres crescând.»

Aflăm, că în curând — probabil în vacanța Paștilor — liberalii vor ține, în centrele locuite de unguri din Ardeal, o serie de conferințe despre problema minoritară.

Cu ocaziunea aceasta conferința -- dat fiind auditorul — se înțelege dela sine, că liberalii se vor strădui să probeze de ce nu s'a rezolvat aceasta problemă atunci, când ei erau la putere. Vor arăta că liberalii nu numai că nu sunt împotriva minoritarilor, dimpotrivă, partidul liberal dorește să se facă soluționarea acestei probleme spre mulțumirea tuturor celor interesați.

La aceste conferințe vor lua cuvântul și maghiarii, cari au intrat — din »convingere« — în partidul liberal.

Cu această ocaziune, în acord comuna cu fruntașii unguri liberalizați, va avea loc, probabil la București, un congres liberal al minorităților, cu scopul de a găsi — cu concursul ungarilor soluțiuai pentru rezolvirea definitivă a problemei minoritară din România.

Situația externă

— Diferendul italo-jugoslav. — Gravele evenimente din China. — O „Antantă interparlamentară“. — Desarmarea. Controlul militar din Ungaria. — Călătoria marelui duce rus —

După telegramele sosite relativ la conflictul italo-jugoslav constatăm că tensiunea între aceste două state, Italia și Jugoslavia, își urmează cursul cu tandințe vădite de ameliorare.

Ministrul plenipotențiar italian la Belgrad, generalul Bodrero și ministrul Albaniei la Belgrad au făcut câte o vizită ministrului de externe jugoslav dlui Perici.

În cercurile politice se atribuie acestor vizite o importanță deosebită. Deși nu se cunoaște oficial schimbul de vederi, care a urmat cu ocazia acestor vizite, totuș se crede că ele însemnează începutul unor noi tratative directe între guvernul italian și cel jugoslav, pentru aplanarea diferendului.

Știrile despre evenimentele din China conclud, că situația este gravă în toate orășele dealungul fluviului Jaugșe.

Se anunță, că naționaliștii chinezi au devastat și incendiat locușele streinilor din Nanking, toate consulatele au fost jefuite.

Ultimile telegrame anunță că auto-războaie navale anglo-americane au început bombardarea Nankingului.

»Prager Presse« află, că în Franța, Polonia, România, Jugoslavia, Belgia și Cehoslovacia e pe cale de formare o »Antantă interparlamentară«, spre a ajunge la o concluzare internațională pozitivă și practică, în scopul menținerii păcii și a realizării unei colaborări pozitive a popoarelor.

Din Geneva se vestește, că acolo au început lucrările comisiei pregătitoare pentru desarmare. Aceasta co-

misiune se va ocupa de conducerea și sistematizarea dispozițiilor, cari se prevăd a fi foarte aprinse, în jurul acestei grave chestiuni internaționale.

Conferința ambasadorilor a convenit în principiu, asupra desființării controlului militar, din Ungaria, dar a acceptat propunerea Franței în sensul de a întreba întâi Mica Iaștelegere asupra acestei chestiuni, înainte de a aduce o hotărâre definitivă.

Arhiducele rus, Nicolae Nicolaevici, a sosit la Varșovia incognito. La gară a fost salutat de numeroși ofițeri din vechia armată țaristă.

Din Varșovia arhiducele pleacă la București și apoi la Belgrad.

Acestei călătorii i se atribuie o mare importanță politică și se crede că este în legătură cu o viguroasă organizare a unei acțiuni contra bolșevismului rusesc.

CINEMA ELISABETA.

Azi după masă la orele 6, 7 jum. și 9 seara

Intâmplarea unei nopți misterioase

Piesă de salon hasle și nelntrecută în drăgălășie n rolul principal: DOUGLAS MACKEN.

De mâine

Dșora dela Poștă

Film Universal.

Vine! MIZERABILII Vine!

INFORMATIUNI

Insemnătatea istorică a zilelor

În ziua de 27 martie se împlinesc 927 ani de când s'a început convertirea la creștinism a ungarilor. La această dată s'a trimis principelui Stefan, primul rege al Ungariei, (declarat apoi ca sânt) din partea Papei Sylvestru li coroana de aur spre a se putea încorona primul rege al ungarilor catolicizați.

Revoluția chineză a »Opium«-lui a izbucnit la data de 28 Martie 1839, care a fost urmat de războiul Anglo-chinez, deoarece guvernatorul diu a nimicit 20 lăzi de opium.

Ioan de Huniade s'a născut la 29 Martie 1390, în cetatea Hunedoarei.

Din cercurile politice se confirmă știrea

că M. S. Regele va pleca în curând în străinătate și se va reîntoarce necondiționat pe data de 1 Mai, când se va serba unirea principatelor și a țărilor alipite, cu mare fast.

Dela Căminul ucenicilor

Acum Duminecă d. m. orele 5 la Căminul ucenicilor ind. com. din calea Victoriei, s'au distribuit în cadrele unei frumoase serbări daruri: lengerie de corp, șapci, etc. din partea »Reun. fem. române« din Arad, care, atât de înțelegătoare pentru nevoile copiilor săraci, a donat 20 mii Lei în acest nobil scop, cumpărând și confecționând cele trebuincioase. Din partea Reun. erau față dnele br. Popp și dr. Ispravnic, iar din a primăriei dl dr. Marcovicu. Copiii — toți români din județ — să prezintă admirabil. Sănătoși, curați, veseli, recitând unii din ei foarte frumos, asemenea și cântecile le execută foarte bine. Nu avem destule cuvinte de laudă la adresa vrednicului director dl L. Dublea, care cu o rară pricepere și dragoste să ocupă de acești copii, necruțând timp și oboseală pentru educația lor. Dna Dublea e a doua mamă pentru românașii noștri, le dă cea mai bună și gingașă îngrijire. Căminul e de-o curățenie exemplară, hrana foarte bună și suficientă. Acest cămin a fost deschis la 13 Sept. 1926, de către Primăria orașului, adăpostind 45 elevi. Dl Dublea s'a dovedit de un excelent organizator. La 16 Ian. a. c. s'a mai ținut un mic festival reușit, cu care prilej s'au distribuit ghete pentru toți ucenicii, datorite de onor. direc. a băncii »Victoria«, în frunte cu valorosul dl director gener. Gh. Adam. La aceea serbare a asistat numeros public, ca delegați a »Reun. fem. române« fiind dna baronesă H. Popp, promițând atunci, că Reun. pentru ajutorarea ucenicilor va da însemnata sumă de 20 mii Lei, de care promisiune Reun. s'a și achitat în mod demn. Câtă vreme avem asemenea binevoitori, suntem încredințați de izbânda cauzei noastre: industria să ajungă în mâni românești! Cât mai curând! Primăria orașului arată un interes larg și înțelegător pentru acest cămin, creat de conducătorii orașului nostru.

Moartea fostului ministru Bădărău

Alexandru Bădărău, intimul prieten al regretatului Take Ionescu și fost ministru a justiției și muncii a decedat Duminecă, în 27 Martie la Iași.

În ziua de eri,

s'a serbat a opta aniversare a fascismului în Roma. Cu această ocazie, noii fasciști au depus jurământul și au defilat înaintea lui Mussolini.

Nu s'a confirmat încă

știrea despre izbucnirea revoluției în Albania. Ministerul de externe va da comunicat oficios la timpul său.

Cerem lămurire

Intr'o circulară tipărită în Tip. »Vasárnap« din Arad, semnată de »Comisia de o sută a meseriașilor«, răspândită între meseriași, — cu ocazia alegerilor de ieri, Duminecă, — și pe care un prieten ne-a pus-o la dispoziție, e cuprinsă fraza.

»Conform situației schimbate, trebuie să schimbăm și activitatea corporațiunii noastre«.

Apoi, imediat după această alta, tot așa de dodonică:

»Nu mai putem asculta cu sentiment de recunoștință numai de trecut...«

Cum propaganda cu aceste fraze era făcută în favorul dlui Reinhart, de care sunt legate nădejdele nebuloase ascunse în cele două fraze confuze, îl rugăm, ca fie dsa, ori vre-un membru din Comisia cu pricina, să ni le lămurească pe înțelesul tuturor. Nu voim să interpretăm greșit schimbarea vizată, nici nu am dori să anticipăm bănuirea evocării unui trecut prea îndepărtat, de prezentul atât de real.

RESTAURANT ROMÂNESC!

Funcționari români din Arad și județ, luați masa numai la restaurantul românesc »PALACE«, Arad, Strada Ionel C. Brătianu.

Mâncări bune și ieftine. :: serviu punctual.

Cronica sportivă

În ziua de 27 Martie, a. c. pe arena CAA, s'au întâlnit echipele Minerul și CAA (AAC) pentru a se lupta pentru cele două puncte victorioase cari aveau menirea să aducă o schimbare radicală în tabela șampionatului.

Simeria CFR — Hakoah

2:1 (0:0)

CAO (NAC) cm. AMFA (AMTE)

3:1 (3:0)

Politehnica — Universitatea

1:0 (0:0)

Victoria — Hagibor

6:1 (0:1)

CAT (TAC) — ZSSE

3:0 (1:0)

TMTE — Rapid

2:1 (1:1)

Bastyia — Chinezul

5:4 (4:2)

Chinezul — Sand-jugoslavia

2:1 (0:1)

Reșița UDR — SCA (ATE)

3:1

Jiul — AAC — Gloria comb.

4:0 (2:0) Ga.

BURSA

Cursurile devizelor Zürich

Inchiderea dela 28 Martie 1927

Berlin	12337.50
Amsterdam	208.02
New-York	51987.50
Londra	252487.50
Paris	2035.50
Milano	2390.—
Praga	1539.50
Budapesta	9080.—
Belgrad	913.—
București	3.35
Varșovia	57.95
Viena	7315.—

BUCUREȘTI

Devize

Paris	645.—
Berlin	38.80
Londra	793.—
New-York	163.25
Italia	753.—
Elveția	3145.—

Dacă vrei să deținezi sau să cini ieftin și să fii servit
ooo constiincios caută ooo

hala de vin a viticulturii „Minorităților”
aranjată cu gust. Arad, Str. Brătianu No 2. — Vinuri escelente!
Deschis până la ora 12. ooo 511

Atelierul de broderii, țesături și cusături naționale
al doamnei **Cristina Săbau**

Arad, Strada Gojdu Nr. 17.

Confecționează; Cuverturi de pat, perdele, fețe de masă,
lîngerle etc. Specialități de batiste. Bogat asortiment
de modele artistice pentru brodat. :: Imprimațiuni de
modele pe pânză. 1

Cine vrea să cumpere mobilă să-și ia alăta oboșală și să
cerceteze depozitul fabricii KLUK din Aradul Nou lângă podul Mu-
reșului. ooo 621

Haine (blouse) croșetate,
veste, Poulle-uri, ciorapi, mănuși, șaluri
elegante de mătase, tricouri (indispens.)
se capătă pe lângă prețuri convenabile la
SZANTÓ, Str. Eminescu 6.
Arad. 245

Atențiune! Ghete elegante
pentru bărbați,
dame și copii lucrate în atelier
propriu, precum și ghete la co-
mandă din material de primul
rang și pe lângă prețurile cele mai
avantajoase la 830

IOSIF PRASZ,
prăvălie de ghete Arad, Strada
Eminescu No. 3. (f. Deák P.-u.)

Baia arteziană SIMAY

Baia cu aburi pentru femei
Marți toată ziua și Vineri
d. m. Pentru bărbați afară
de Marți în toată ziua, iar
Sâmbătă și după masă. —
Baia-vană deschisă în toată
ziua de dimineața până seara.
Hidroterapie, baie cu acid
sulfuric și acid carbonic pt.
femei după masă, iar pentru
bărbați înainte de masă. (618)

Citiți Cuvântul Ardealului!

Direcțiunea Uzinelor de Gaz
a orașului Arad.

Se află în situație plăcută, ca să servească On. Public cu gaz de calo-
rie înaltă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de pace ieftin a lu-
mina, încălzi, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scărda. Instalațiile
necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri de regie.

Uzinele Comunale Secția gaz aerian:
Arad, Str. Muciu Scevola 9, 11, 13. — Telefon: 27, 25, 16.

Biroul uzinelor
din Str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. public în
ce privesc comenzile etc.

Citiți și răspândiți „Cuvântul Ardealului”!

Griji, Tăticule!

Stofe școlare, metru Lei 460

Stofă școlară extra-
fină, metru . . . Lei 560

la MUZSAY :: ARAD

vis-a-vis de teatru. (589)

Dacă te dor picioarele sau tălpile nu suferi și nu amâna îngrijir-
rea lor și caută atelierul lui
IOAN RADA pantofar în Arad, Str. Ep. Radu Nr. 29., care toarnă
imediat modelul în ipsos (gips) și execută și pentru cele mai sufe-
rinzi picioare ghete comode. 279

Cele mai frumoase și mai
bune ghete a fabricilor
F. L. Popper Bally
(Schweitz)
pe lângă prețuri ieftine la ooo 811
Lévai și Szigheti
înainte Buchsbaum și Co.
depozit de ghete ARAD.

În toată ziua mezeluri proas-
pete, carne de porc, unsoare,
clisă, totfelul de cărnuri proas-
pete la oo 480

Șumandan Gheorghe și Fiul
Bulev. Regelui Ferdinand No. 52
Căi sprijinul Onar. public românesc!

KNAPP

Uvopsește și curăță
haine. — Atelierul în
Arad, Str. Episcopul
Radu 10. — Loc pen-
tru strângerea haine-
lor în Arad, Str. Brătianu 11. În edificiul
Băncii Agrare Timi-
șană. 271

S'a început deja curățirea și vop-
sirea hainelor de primăvară la **Nicolae Hospodar**
întreprindere de vopsit, aranjată modern cu putere vaporică Arad,
Strada Stroieșcu (Teleki-ucca) Nr. 13. ooo 795

Imprimeria Județului S. A.
Arad, Str. Gh. Lazar No. 17.

Execută tot soiul de tipăriți aparțină
toare artel tipografice. — Depozit de im-
:: primare secretariale și advocaționale. ::

Primăria comunei Nadăș.

Nr. 76—1927.

905

Publicațiune.

Având în vedere, că licitația
publicată pe ziua de 12 Martie a.
c., în lipsa ofertelor a rămas fără
rezultat, — se aduce la cuno-
ștință generală din nou, că în
biroul notarial Nadăș în ziua de
11 Aprilie 1927 la ora 10 a. m.
se va ținea licitație publică un
termen scurt și cu oferte închise
și sigilate, — în conformitate cu
art. 72 și următorii din legea con-
tabilității publice — pentru darea
a întreprindere a reconstruirii
podului comunal din Nadăș, ori
din lemn ori din beton armat.

Planul, devizul și condițiunile
de licitație se pot vedea în biroul
notarial Nadăș, în zilele și între
orele oficioase.

Amatori vor depune cu oferta
garanție de 10% după devizul
Serviciului de Poduri și Șosele
Arad.

Menționăm, că nisip, piatră
și ferestruu este în loc, iar toate
cărăușile necesare pentru trans-
portul materialului i-le dăm gra-
tis antreprenorului,
Nadăș, la 22 Martie 1927.

Primăria.

Primăria comunei Nadăș

Nr. 414—1927.

903

Publicațiune II.

Având în vedere, că licitația
publicată pe ziua de 12 Martie
1927 în lipsa ofertelor, a rămas
fără rezultat, — se publică li-
citațiune cu termen scurt pe ziua
de 11 Aprilie 1927 la ora 11 a.
m. în localul primăriei Nadăș,
pentru furnizarea materialului ne-

cesar pentru restabilirea liniei
telefonice și anume:

80 buc. stâlpi telefonici
stejar de 7 metri,

200 buc. izolatoare tip
No. 1,

220 buc. pipe corespunzătoare
10.000 metri sârmă zinc
de 1.8 milimetri.

1 aparat telefonic de masă

Primăria își susține dreptul
a comanda din materialul
menționat eventual cu ceva
puțin ori mai mult după cum
situația la instalare, prin ur-
rugăm prețurile unitare.

Tot pe atunci se publică
curs pentru instalarea liniei
fonice între oficiul Postal și
Primăria Nadăș (8 Km.) în
aparaturii în biroul notarial.

Licitațiunea se va ținea în
formitatea cu art. 72—80 din
legea contabilității publice.

Nadăș, la 22 Martie 1927.

Primăria

Primăria comunei Caporal Alex

Nr. 423—1927.

Publicațiune.

Primăria com. Caporal Alex
ține licitațiune publică în ziua
1 Mai 1927 la ora 10 a. m.
ru furnizarea alor 160 metri
de foc calitate primă, bine
cate, esență iare necesara pri-
riei și altor instituțiilor apar-
ționate de primărie.

Vadiul de 10% după
oferit se va depune în nume
sau hârtii de valoare la comu-
nelei.

La licitație se poate con-
numai cu oferte în scris și
gilate.

Condițiunile de licitație
poate vedea zilnic în biroul
tarului comunei între orele
cioase.

Licitațiunea se va ținea
conformitate cu art. 72—83
legea contabilității publice.

Caporal Alex, la 22 Martie
1927.

Primăria

Primăria comunei Cinte

No. 228—1927.

Publicațiune.

Primăria comunei Cinte, are
dează prin licitație publică
care se va ținea în ziua de
1927 la orele 9 a. m. drept
vândătoare al comunei Cinte
6 ani,

Prețul de strigare Lei
arândă anuală.

Licitația se vor ținea la
formitate cu art. 72—83 din
legea contabilității publice, în
măria Cinte.

Condițiunile detaliate se
vedea zilnic sub orele oficiale
în biroul secretarial.

Cinte, la 24 Martie 1927.

Primar: Teodor

Notar și secr. com.: M. Hett

Dacă aveți nevoie de

ANUNT

modern, efctuos,
cercetați Admini-
oo străția oo

„Cuvântul Ardealului”

din Arad, Strada Românilor Nr. 17.